

**Forslag til Samarbejdsaftale om etablering af
grundvandsbeskyttende fredskov ved Svendborg**

SAMMENFATTENDE REDEGØRELSE

Indhold

1.	Indledning	4
1.1	Samarbejdsaftalen	5
2.	Integration af miljøhensyn i samarbejdsaftalen.....	7
3.	Miljøvurdering af miljøfaktorerne	9
4.	Høringsvar	14
4.1	Grundvandsbeskyttelse	14
4.2	Kommuneplan.....	17
4.3	Skovbyggelinjen (Naturbeskyttelseslovens § 17).....	18
4.4	Skovens placering.....	19
4.5	Udsigt.....	19
4.6	Planteafstand og skygge fra skoven	20
4.7	Skovens optag af CO ₂ sammenlignet med en økologisk kornmark.....	21
4.8	Friluftsliv.....	22
4.9	Økonomi, jordpris og ejendomsværdi	23
4.10	Information, høring og politisk proces.....	25
4.11	Miljøvurdering af samarbejdsaftalen	27
4.12	Fejl i materialet/screening af potentielt skovrejsningsprojekt.....	27
4.13	Kulturmiljø	28
5.	Valg af skovrejsning/projektområdet	30
6.	Sammenfatning	31
6.1	Miljørapport og samarbejdsaftalen.....	31
6.2	Høringsvar og samarbejdsaftalen	32
7.	Opfølgning på samarbejdsaftalen	33
8.	Bilagoversigt	34
	Bilag 1: Samarbejdsaftalen (selvstændigt bilag).....	34
	Bilag 2: Miljørapport (selvstændigt bilag)	34

1. Indledning

Svendborg Vand A/S tog primo 2019 kontakt til Svendborg Kommune og Naturstyrelsen Fyn for at undersøge muligheden for sammen at etablere en fælles bynær og grundvandsbeskyttende skov. Et sådant skovrejsningsprojekt, gennemført ved opkøb af jorder, etablering af skovebevoksning og lysåbne arealer og med mulighed for friluftsliv, vil kunne bidrage med mange samfundsmæssige goder.

Svendborg Vand A/S initiativ var begrundet med at en stor del af vandforsyningen til Svendborgs borgere kommer fra et område nordøst for Svendborg by. Drikkevandsforsyningen i Svendborg Kommune er truet af forurening med pesticider og nedbrydningsprodukter. Svendborg Vand A/S ønsker derfor at iværksætte en langsigtet, aktiv indsats for at beskytte indvindingsområdet.

Svendborg Kommune ejer 290 ha skov fordelt på 21 skove, hvoraf de fleste er mindre skove beliggende mellem byens bydele. Der er et stort pres på de kommunale skove fra mange forskellige brugere. Der er ingen bynære statslige skove i Svendborg Kommune. Svendborg Kommune har i en årrække ønsket mere skov ved Svendborg. Skovrejsning indgår desuden i kommunens reviderede klimapolitik og understøtter kommunens mål for rent grundvand og øget biodiversitet. Derfor har der de seneste år været afsat en årlig bevilling til skovrejsning.

Naturstyrelsen har i 30 år arbejdet med skovrejsning og har etableret over 100 bynære og grundvandsbeskyttende skove i Danmark, herunder adskillige på Fyn. Det er bl.a. sket i samarbejde med kommuner og vandforsyninger. Svendborg er Fyns 2. største by med 27.000 indbyggere. Derfor giver det god mening også at arbejde for en større bynær rekreativ skov tæt på borgerne i Svendborg.

Alle partnere har således interesse i et fælles skovrejsningsprojekt. Ved at samarbejde med de øvrige partnere vil der i fællesskab kunne skabes synergi mellem interesser og en større skovrejsning.

På baggrund af den fælles interesse for et grundvandsbeskyttende og bynært skovrejsningsprojekt ved Svendborg, gennemførte partnerne i 2019 en screening af et potentielt projektområde for skovrejsningsprojektet i forhold til hver af de 3 partners interesser, herunder grundvandsbeskyttelse og bynær skov, og i forhold til planlægningsmæssige bindinger, potentialer m.v.

Screeningsrapporten har været beslutningsgrundlag for en geografisk projektafgrænsning og projektets skala. På baggrund heraf er der udarbejdet et forslag til samarbejdsaftale om grundvandsbeskyttende fredskov ved Svendborg. Forslag til samarbejdsaftalen er godkendt af projektets partnere i 2019. Forud for underskrift af samarbejdsaftalen er der nu gennemført en miljøvurdering af selve aftalen.

1.1 Samarbejdsaftalen

En forudsætning for at Naturstyrelsen kan erhverve jord og rejse skov er, at der er indgået en samarbejdsaftale med partnerne om økonomisk at ville bidrage til skovrejsningen.

Samarbejdsaftalen fastlægger de formelle rammer for partnernes samarbejde om skovrejsningen. Aftalen omfatter således:

- Skovrejsningens geografiske afgrænsning og skala.
- Finansiering af skovrejsningen og samarbejdsaftalens varighed.
- Partnernes roller i forhold til skovrejsningen.

Finansiering af skovrejsningen og samarbejdsaftalens varighed

På baggrund af projektets skala og skønnede omkostninger til erhvervelse og anlæg, er der opstillet et budget for projektet. På den baggrund har partnerne aftalt en fordeling af finansieringen, figur 1.

Samarbejdsaftalen løber i 20 år, mens Svendborg Vand A/S' og Svendborg Kommunes medfinansiering kan ske over en 30-årig periode. Aftalen rummer mulighed for justering og kan opsiges af partnerne.

Omkostninger	Naturstyrelsen	Svendborg Vand A/S	Svendborg Kommune	Sum
Omkostninger ved arealerhvervelser	26.460.000	47.250.000	20.790.000	94.500.000
Omkostninger ved anlæg af skoven	27.000.000	0	0	27.000.000
Totalomkostninger	53.460.000	47.250.000	20.790.000	121.500.000

Omkostninger	Naturstyrelsen	Svendborg Vand A/S	Svendborg Kommune
Fordeling af omkostninger ved arealerhvervelser	28 %	50 %	22 %
Fordeling af omkostninger ved anlæg af skoven	100 %	0 %	0 %
Fordeling af totalomkostninger	44 %	39 %	17 %

Figur 1: Tabellen øverst viser fordelingen af omkostninger til arealerhvervelser og anlæg af skoven, såfremt hele det foreslåede skovrejsningsprojekt realiseres. Beregningen er baseret på en anslået gennemsnitlig hektarpris på 175.000 kr. og udgifter til anlæg af skoven på 50.000 kr. pr. hektar. Tabellen nederst viser partnernes procentvise fordeling af omkostninger ved arealerhvervelser og anlæg af skoven.

Partnernes roller i forhold til skovrejsningen

På baggrund af samarbejdsaftalen kan Naturstyrelsen erhverve ejendomme til skovrejsning.

Aftalen giver Svendborg Vand A/S ret til at pålægge deklARATIONER om forbud mod brug af gødsning og pesticider på de erhvervede arealer. Desuden får Svendborg Vand A/S mulighed for at etablere nye kildepladser med tilhørende adgangsveje, foretage de nødvendige forudgående hydrologiske undersøgelser samt placere indvindingsboringer og råvandsledninger i nødvendigt omfang.

Efter køb af arealer til skovrejsning gennemfører Naturstyrelsen sammen med Kommunen og Svendborg Vand A/S en borgerinddragelsesproces i forbindelse med planlægningen for etablering af skov, lysåbne arealer og friluftsliv på de konkrete arealer, som erhverves til skovrejsningen.

2. Integration af miljøhensyn i samarbejdsaftalen

Forud for udarbejdelse af samarbejdsaftalen blev der i 2019 fastlagt et fælles interesseområde for samarbejdet. Inden for interesseområdet blev der gennemført en screening, som omfattede følgende temaer:

- Kommuneplanlægning og anden relevant planlægning
- Beskyttet natur, fortidsminder m.v.
- Grundvand
- Rekreative muligheder
- Klima

Alle partnere havde ønsker om en større skovrejsning for at tilgodese partnerens interesser i forhold til projektet. På baggrund af screeningen blev der afgrænset 2 projektområder på tilsammen ca. 540 ha, som vist på kortet nedenfor.

Figur 2: Geografisk placering og afgrænsning af projektet.

Den geografiske afgrænsning er således baseret på ovennævnte screenings-temaer, som i vid udstrækning overlapper med de miljøfaktorer, som miljøvurderingen omfatter. Således er der i udviklingen af projektet taget højde for en række miljøhensyn:

- Landskab. Afgrænsning af projektområdet for skovrejsningen er tilpasset kommuneplanens beskyttelsesinteresser. Den sydøstlige del af det sydligste projektområde ligger inden for kystforlandet. Planlægningen af skovrejsning sker i samarbejde med Svendborg Kommune, så det sikres at planlægningen

for arealet ved evt. køb af jord til skovrejsning i dette område, sker med varetagelse af landskabelige hensyn og i overensstemmelse med kommuneplanens rammer.

- Vand. Afgrænsning af projektområdet for skovrejsningen er tilpasset Svendborg Vands interesse i beskyttelse af indvindingsoplandet til Skovmølleværket.
- Menneskers sundhed. Afgrænsning af projektområdet for skovrejsningen er sket, så der vil være god tilgængelighed til de 2 projektområder i forhold til rekreativt brug.

Når samarbejdsaftalen er godkendt, er der skabt en ramme for opkøb af jord til skovrejsning. Den konkrete skovrejsning gennemføres i overensstemmelse med Naturstyrelsens retningslinjer for statslig skovrejsning. Disse retningslinjer udstikker regler for, hvordan en række miljøforhold håndteres på det konkrete planlægningsniveau, således at der i forbindelse med gennemførelse af skovrejsningen sker en afbødning/afværgelse af negative påvirkninger.

3. Miljøvurdering af miljøfaktorerne

Der er i foråret 2020 udarbejdet en miljøvurdering af samarbejdsaftalen, jf. miljørapporten bilag 2. På baggrund af en afgrænsningsrapport er der udvalgt 9 miljøfaktorer til nærmere miljøvurdering. Miljøvurderingen af indvirkningen på de enkelte faktorer fremgår nedenfor.

Miljøfaktor	Vurderingskriterie	Indikator	Miljøvurdering
Biologisk mangfoldighed, natur, flora og fauna	Påvirkning af biologisk mangfoldighed, natur, flora og fauna	Udvikling og fremme af biologisk mangfoldighed og udvikling af ny flora, fauna og natur. Ændring af forvaltningen af nuværende biodiversitet, flora og fauna og forventet effekt af dette. Sammenhæng mellem naturarealer/gamle skove.	Positiv. Positiv. Positiv.
Befolkningens og menneskers sundhed	Påvirkning af sundhed og rekreative interesser. Skyggekast fra skoven på beboelse og have Påvirkning af adgangen til rent drikkevand	Adgang til skov og natur og mulighed for friluftsliv. Højstammede træers afstand til naboejendomme. Ændring af forvaltning af arealerne, så der ikke sker forurening af drikkevandet.	Positiv/negativ. Negativ. Positiv.
Jordbund og jordarealer	Påvirkning af jordbundsforhold og jordarealer.	Ændring af driften af jorden og ændret arealanvendelse, som følge af etablering af skov og lysåbne arealer.	Positiv.
Vand	Påvirkning af drikkevandsinteresser, grundvand og vandmiljø.	Ændring af driften af jorden og ændret arealanvendelse.	Positiv.

Luft og klimatiske faktorer	Påvirkning af luft og klima.	Skovrejsningens binding af CO ₂ og substitutionseffekt (f.eks. ved at træ erstatter beton og stål i byggeri).	Positiv.
Materielle goder	Påvirkning af landbrugsbedrifters erhvervmæssige interesser.	Naturstyrelsens procedure for opkøb af landbrugsejendomme inden for projektområdet. Udvikling af ammoniakfølsom skov.	Positiv/negativ Neutral.
Landskab	Påvirkning af landskabet.	Skovrejsningens tilpasning til landskabsområdet Skårup Moræneflade.	Positiv.
Kulturarv og arkæologisk arv	Påvirkning af kulturarv og arkæologisk arv.	Naturstyrelsens forvaltning af kulturarv og arkæologisk arv.	Positiv.
Kumulative effekter	Kumulativ påvirkning af miljøet.	Den kumulative effekt på miljøfaktorer, som følge af at skovrejsningen gennemføres i stor skala og/eller skovrejsningens multifunktionalitet.	Positiv.

Miljøvurdering af de 9 miljøfaktorer viser, at skovrejsningsprojektet vil have en positiv indvirkning på 7 miljøfaktorer, mens skovrejsningen kan have en negativ påvirkning på 2 miljøfaktorer, som er menneskers sundhed og materielle goder.

Miljøfaktoren menneskers sundhed

For miljøfaktoren menneskers sundhed vurderes i miljørapportens afsnit 6.3.2, at skovrejsningen vil kunne have en negativ skyggepåvirkning de steder, hvor naboejendommens beboelser og haver med tiden kan blive påvirket af skygge fra skoven.

Inden for projektområdet ligger landsbyer, fritidsejendomme med små jordstykker og beboelser med have. Desuden ligger der ejendomme med boliger og haver uden for projektområdet, som grænser op til projektet.

Plantning af skov, på landbrugsarealer, som tidligere har været dyrket med lave afgrøder kan påvirke lysforholdene ved en naboejendom. Lodsejere foretrækker generelt, at der er sollys ved boliger og haver. Sollys har betydning for menneskers psykiske sundhed.

I nogle tilfælde har lodsejerne etableret en beplantning på grunden eller i kanten af grunden, som påvirker mængden af naturlig lys ved boligen. I disse situationer vil skovrejsningen ikke nødvendigvis medføre en mærkbar reduktion af lystilgangen til bolig og have. Andre ejendomme ligger mere åbent i landskabet.

I de situationer, hvor husejeren ikke har etableret skyggegivende beplantning, vil skovrejsningen efterhånden, som skoven vokser op til højstammet skov, kunne give en skyggepåvirkning. Omfanget af solskinstimer varierer hen over året. Skyggen fra skoven afhænger af ejendommens beliggenhed i forhold til skoven (nord, syd, øst eller vest), hvor tæt boligen ligger på skoven, terrænforhold, årstiden, som har betydning for hvor højt solen står på himlen, og tidspunktet på dagen.

Når Naturstyrelsen har købt jord til skovrejsning gennemføres en forundersøgelse forud for den konkrete planlægning af skovens udformning. Skoven planlægges bl.a. ud fra det kendskab forundersøgelsen giver til de lokale forhold, Naturstyrelsens retningslinjer for skovrejsning og dialog med borgere/naboer om ideer og forslag til skovrejsningen i forbindelse med borgerinddragelse om planen.

En af Naturstyrelsens retningslinjer fastlægger regler for i hvilken afstand fra naboejendommens matrikelgrænse, der må plantes på de strækninger, hvor skoven grænser op til bolig og have. Afstanden afhænger af ejendommens beliggenhed i forhold til skoven. Når skoven ligger vest og syd for ejendommens bolig og have skal holdes en planteafstand på 30 meter fra skel. Ligger skoven nord eller øst for bolig og have skal holdes en planteafstand på 15 meter til skel.

Når der er købt jord til skovrejsning vil der i forlængelse af forundersøgelsen ske en konkret planlægning for udformningen af skoven. I den forbindelse besluttes om skovkanten skal trækkes yderligere væk fra boliger end retningslinjerne foreskriver ud fra en samlet afvejning af interesser i forhold til skovrejsningen.

Ved skovrejsning omkring landsbyer eller en klynge af huse vil der således ud fra en vurdering af landskabet og kulturmiljøet ofte blive etableret lysåbne arealer op mod bebyggelsen, så skovens kant bliver trukket længere væk fra landsbyen end kravet i ovennævnte retningslinjer.

I skovens yderkant plantes skovbryn, som primært består af buske og i mindre omfang af træer. Det betyder, at afstanden fra skovens matrikelgrænse (og dermed naboens bolig og have) og til træer, som med tiden kan blive ca. 25 meter høje øges. Bredden på skovbrynet afhænger af hvilket verdenshjørne skovbrynet ligger ud til. I den nordlige og vestlige kant af skoven etableres skovbryn i 20 meters bredde. I den sydlige og østlige kant etableres skovbryn i 10 meters bredde.

Da skovens kant trækkes 15-30 meter væk fra matrikelgrænsen, og skovens yderste del består af et skovbryn, primært med buske, vil den bagvedliggende skov, der med tiden kan blive til højstammet skove, have en afstand på mellem

25 – 50 meter fra skel til naboens bolig og have. Tiltagene afbøder skovens skyggevirksomhed.

Da det på nuværende tidspunkt er uvist, i hvor stort omfang samarbejdsaftalen fører til skovrejsning i samarbejdsaftalens 20 årige periode, er det ikke muligt nøjagtigt at forudsige omfanget af boliger, som vil blive negativt påvirkede af skygge, og hvor omfattende det vil være i forhold til årstid og tid på dagen. Flere ejendomme har bevoksning på deres ejendomme, som betyder, at ejendommene allerede er påvirkede af skygge fra højstammede træer. Skovrejsningen vil i de situationer ikke medføre en mærkbar forøgelse af skygge.

Naturstyrelsens generelle retningslinjer suppleret med evt. yderligere afstand mellem hus/have og skovkant ud fra konkrete vurderinger vurderes at være tilstrækkelige til at reducere/afbøde negativ skyggevirksomhed. I forbindelse med borgerinddragelsen med dialog om den konkrete plan har borgerne og naboer mulighed for at komme med ideer og forslag til planen, som vil indgå i den samlede afvejning af planen.

Den konkrete plan for skovrejsning skal VVM-screenes i henhold til miljøvurderingslovens afsnit III, jf. afsnit 3. Den konkrete plan vil som nævnt ovenfor bl.a. vise skovens placering i forhold til tilgrænsende ejendomme, herunder hvor der er holdt afstand i henhold til retningslinjerne, hvor der evt. er holdt en øget afstand, og hvor der placeres lysåbne arealer i forhold til landsbyer og tilstødende ejendomme. Det betyder, at der på det tidspunkt vil være et godt grundlag for at foretage miljøvurderingen i forhold til skygge. VVM-screeningen af den konkrete plan sendes i offentlig høring.

Af ovennævnte grunde giver miljøvurderingen ikke anledning til at justere i forslaget til samarbejdsaftalen.

Miljøfaktoren materielle goder

For miljøfaktoren materielle goder vurderes i miljørapportens afsnit 6.7, at skovrejsning både kan have en positiv og negativ påvirkning af landbrugsbedrifter afhængig af den enkelte landbrugsbedrifts erhvervsmæssige interesser.

For lodsejere, som ikke har interesse i at udvide deres landbrugsbedrifter, men på et tidspunkt i projektets 20-årige periode ønsker at sælge deres ejendom, kan indvirkningen være positiv, da Naturstyrelsen kan være en mulig køber.

For lodsejere, som har det meste af ejendommen beliggende inden for projektområdet og på et tidspunkt ønsker at udvide ejendommen med nærliggende jord, kan indvirkningen være negativ, hvis andre lodsejere i projektområdet foretrækker at sælge til Naturstyrelsen. På tilsvarende vis vil en lodsejer dog også kunne opleve konkurrence fra andre lodsejere, som har interesse i den samme ejendom og køber den pågældende ejendom, da sælgere frit kan vælge, hvem de vil sælge til.

Salg af jord til skovrejsningen er baseret på frivillighed og kan enten ske gennem direkte skødehandler eller gennem en jordfordeling. Begge typer af handler kan anvendes i hele den 20-årige projektperiode efter behov.

Lodsejeres mulighed for at deltage i jordfordeling har en afbødende virkning og kan være positiv for den enkelte lodsejer, hvis en jordfordeling resulterer i en forbedret arrondering, eller at der erhverves mere jord, end der afgives.

Landbrugsstyrelsen har i maj 2020 igangsat en ny type jordfordeling – multifunktionel jordfordeling – som giver mulighed for en jordfordeling, som på én gang både arbejder aktivt med at købe jord til skovrejsning, samtidig med at der arbejdes aktivt med at forbedre arronderingen af landbrugsejendomme, som deltager i jordfordelingen. Lodsejere, som deltager i jordfordelingen, skal ikke betale for udarbejdelse af skøder, tinglysning, omkostninger til landinspektør m.v.

Da denne nye jordfordeling skaber de bedste muligheder for at tilgodese lodsejere i forbindelse med køb af jord til projektet, har Naturstyrelsen i maj 2020 søgt om skovrejsningsprojektets deltagelse i en multifunktionel jordfordeling. Naturstyrelsen har efterfølgende fået betinget tilsagn om fri jordfordeling og har nu igangsat en forundersøgelse, hvor der i dialog med lodsejerne undersøges muligheden for frivilligt salg af jord til projektet gennem jordfordelingen, samtidig med, at der gennem jordfordelingen søges opnået en bedre arrondering af de landbrugsbedrifter, som har interesse i dette.

På den baggrund giver miljøvurderingen ikke anledning til at justere i forslaget til samarbejdsaftalen.

4. Høringsvar

Der er modtaget 21 høringsvar. Heraf ét høringsvar fra én berørt myndighed og 20 fra borgere. Høringsvarene fremgår i deres fulde udstrækning af bilag 4. I hvidbogen bilag 3 gives et kort resume af de enkelte høringsvar og opfølgning på høringsvaret.

Nedenfor laves en tematisk gennemgang af høringsvarene, og hvordan de er taget i betragtning i forhold til samarbejdsaftalen og miljørapporten.

4.1 Grundvandsbeskyttelse

Høringsvar nr. 1b, 2, 3, 6, 7, 8, 11,12, 14, 15, 16, 17, 18, 19 og 20.

Økologi som alternativ til skovrejsning

Økologisk drift bidrager til grundvandsbeskyttelsen, da arealerne drives uden brug af pesticider. I de områder, hvor pesticider udgør en stor grundvandstrussel, er økologisk drift derfor et stort plus. Sigtet med grundvandsbeskyttelsen er dog at få en varig beskyttelse af grundvandet. Arealer der dyrkes økologisk i dag drives ikke nødvendigvis økologisk om 5, 10 eller 20 år. Ved skovrejsning får man en varig beskyttelse af grundvandet i kraft af deklARATIONEN, der tinglyses på arealerne, som er omfattet af skovrejsningen, og sidst men ikke mindst via fredskovbestemmelserne i Skovloven. Derudover vil der i forbindelse med en skovrejsning ikke blive anvendt nogen form for gødning, hvorved grundvandet ikke belastes med nitrat. Der vil desuden ikke blive tilført gylle, som kan indeholde stoffer, der kan påvirke grundvandet.

En varig beskyttelse af grundvandet kan opnås via dyrkningsaftaler. I praksis er det dog særdeles vanskeligt at indgå varige dyrkningsaftaler om pesticidfri drift med økologiske landmænd. Udbetales der erstatning i forbindelse med indgåelse af en dyrkningsaftale, forhindrer det nemlig den økologiske landmand i at opretholde "økologisk arealtilskud" jf. Landdistriktsprogrammet 2014-2020. Incitamentet til at indgå en varig dyrkningsaftale er derfor meget begrænset.

Dyrkningsaftaler som alternativ til skovrejsning

Grundvandet kan også beskyttes ved at indgå varige dyrkningsaftaler med øvrige lodsejere. Det vil også kunne blive aktuelt indenfor oplandet til Skovmølleværket, i de områder, hvor det ikke er muligt at erhverve jord med henblik på skovrejsning, og hvor der er et behov for en målrettet indsats med henblik på at beskytte grundvandet. Når partnerne foretrækker at benytte skovrejsning som virkemiddel, skyldes det, at skovrejsning både medfører en effektiv beskyttelse af grundvandet imod pesticider (og nitrat) og samtidig sikrer en varig beskyttelse af grundvandet via fredskovbestemmelserne i Skovloven.

Indsats overfor brug af pesticider i private haver

I et hørings svar opfordres der til, at der også ses nærmere på anvendelse af pesticider i private haver. Her kan oplyses, at Svendborg Kommune allerede i 2007 i forbindelse med indsatsplanerne for Svendborg området udsendte en folder, der opfordrede borgerne til at spare på sprøjten og hente hakken:

https://www.svendborg.dk/sites/default/files/spar_paa_sproejten_hent_hakken.pdf

Der er siden blevet meget mere fokus på privates anvendelse af pesticider. Det er bl.a. i forbindelse med Tillægsaftale til pesticidstrategien blevet bestemt, at salget af koncentrerede pesticider til private ikke længere er tilladt. Forbuddet trådte i kraft den 1. juli 2020.

Der er også udarbejdet flere pjecer og kampagner om problemstillingen. Danske Vandværker har blandet andet klistermærker med teksten: 'Sprøjtefri have', som man kan sætte på postkassen og flere grupper er dannet på facebook med fokus på at beskytte naturen og grundvandet.

Der vil blive fulgt op på problemstillingen, når Svendborg Kommune skal udarbejde en samlet indsatsplan for grundvandsbeskyttelsen i kommunen.

Statens grundvandskortlægning

Der henvises i flere af hørings svarene til den statslige grundvandskortlægning og den forestående revision. Der opfordres til at afvente resultaterne inden der tages stilling til, hvilken indsats, der skal gøres med henblik på at beskytte grundvandet. Det er dog i denne sammenhæng vigtigt at understrege, at der ikke ligger nye kortlægningsaktiviteter til grund for den forestående revision. Baggrunden for revisionen er således ikke ny viden, men derimod ønsket om en samlet model for hele Fyn. Når modellen foreligger, vil der blive foretaget en genberegning af indvindingsoplande, og der vil blive udpeget boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) samt indsatsområder med hensyn til nitrat.

Indvindingsoplande:

Genberegningen af indvindingsoplandene vil, som påpeget i et af hørings svarene, tage udgangspunkt i en transporttid af grundvandet på 200 år. Det er væsentligt mere end den transporttid på 100 år, der er blevet benyttet hidtil. Det vil alt andet lige medføre udpegning af større indvindingsoplande. Det spiller dog ikke en afgørende rolle i denne sammenhæng, da det under alle omstændigheder er de dele af indvindingsoplandene, hvor transporttiden til kildepladserne er relativt kort, der har størst interesse med hensyn til beskyttelse af grundvandet, da det er i disse områder effekten af grundvandsbeskyttelsen er størst. Indsatsbehovet bliver derfor som udgangspunkt ikke større fordi der benyttes en transporttid på 200 år fremfor en transporttid på 100 år.

Afgrænsningen af de to projektområder er dog ikke alene baseret på beregninger af indvindingsoplandenes beliggenhed. Partnerne har også set på, hvor der er mulighed for at etablere nye indvindingsboringer, da Vand og Affald A/S har planer om udvidelse af Holmdrup Kildeplads med 2 nye indvindingsboringer i de kommende år. For at belyse det gennemførte Vand og Affald A/S i foråret 2019 en geofysisk kortlægning af undergrunden i området omkring Holmdrup med henblik på at identificere områder, hvor magasinforholdene er gunstige. Resultaterne fra den kortlægning er blevet benyttet i forbindelse med afgrænsningen af projektområdet ved Holmdrup.

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO):

Den nuværende afgrænsning af projektområderne, der er omfattet af samarbejdsaftalen, vil være dækkende for størstedelen af den indsats, der skal gennemføres med henblik på at beskytte grundvandet indenfor BNBO. Det skyldes, at der i så vid udstrækning som muligt er foretaget en afgrænsning af projektområderne, hvor arealer i den umiddelbare nærhed af indvindingsboringerne tilknyttet Skovmølleværket er inkluderet. Undtagelsen er indvindingsboringerne på den vestlige del af Skovmølle Kildeplads samt den sydligste af indvindingsboringerne på Holmdrup Kildeplads, der er placeret i kanten af projektområderne, og hvor der derfor må forventes udpegnings af BNBO. Det er dog ikke muligt at udvide projektområderne af den grund da landskabelige hensyn og planmæssige forhold forhindrer det. I disse områder vil der derfor være behov for en supplerende indsats i form af dyrkningsaftaler med henblik på at beskytte grundvandet indenfor BNBO.

Indsatsområder:

I forbindelse med revisionen af grundvandskortlægningen foretages som nævnt ovenfor også en revision af den statslige udpegnings af indsatsområder med hensyn til nitrat. Indsatsområder med hensyn til nitrat udpeges som udgangspunkt i områder med mindre end 15 meter reduceret og sammenhængende lerdække over grundvandsmagasinet. Det er tilfældet på Skovmølle Kildeplads. Det er dog vigtigt at have for øje, at den største trussel imod grundvandets kvalitet indenfor oplandet til Skovmølleværket ikke er nitrat, men derimod pesticider. Grundvandet kan også være sårbart overfor forurening med pesticider i områder med mere end 15 meter ler over grundvandsmagasinet. Det er tilfældet på Holmdrup Kildeplads, hvor et tykt lerdække ikke har været til hinder for en udbredt forurening af grundvandet med pesticider. I forbindelse med statens grundvandskortlægning bliver der ikke udpeget indsatsområder med hensyn til pesticider. Indsatsen skal i stedet baseres på en konkret vurdering af indsatsbehovet. I oplandet til Skovmølleværket er det først og fremmest den meget udbredte forurening af grundvandet med pesticider, der ligger til grund for

vurderingen af indsatsbehovet jf. "Screening af potentielt skovrejsningsprojekt ved Svendborg".

Forureningskilder

Det er påpeget i et høringssvar, at de "uønskede stoffer" (pesticidrester i form af DMS og DPC m.v.), der findes i grundvandet ikke kan relateres til den nuværende drift af arealerne i området. Det er korrekt. Fund af pesticider og pesticidrester i grundvandet afspejler arealanvendelsen på tidspunktet, hvor grundvandet blev dannet. Kvaliteten af grundvandet, der indvindes på Skovmølleværket, er derfor et resultat af den historiske arealanvendelse i en periode, hvor anvendelse af moderstofferne til DMS (tolylfluamid og dichlofluamid) samt DPC (chloridazon) var udbredt. Det er dog heller ikke hensigten med skovrejsning at beskytte grundvandet imod fortidens pesticider. Hensigten er derimod at beskytte grundvandet imod de pesticider, der anvendes i dag og i fremtiden.

Der anføres i et høringssvar, at pesticidpunktkilder (mergelgrave er nævnt som et eksempel), er en større trussel imod grundvandets kvalitet end fladebelastningen. Der er ingen tvivl om, at pesticidpunktkilder også spiller en rolle i den forurening, der i dag ses af grundvandet indenfor oplandet til Skovmølleværket. Med henblik på at undersøge om det er muligt at opspore pesticidpunktkilderne, er der indgået et partnerskab mellem Region Syddanmark, Svendborg Kommune og Vand og Affald A/S. I forbindelse med partnerskabet er der bl.a. taget talrige vandprøver fra borer og brønde indenfor oplandet til Skovmølleværket. Der er også taget vandprøver fra vandløbene i området. Dermed fås et meget mere nuanceret billede af forureningens udbredelse og et bedre grundlag for at kunne identificere punktkilderne og om muligt gøre en indsats for at få ryddet op. Det forventes at resultaterne af dette arbejde afrapporteres i slutningen af 2020.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.2 Kommuneplan

Høringssvar nr. 1b, 7, 16, 17, 18 og 19.

Høringssvarene konkluderer, at skovrejsningsprojektet er i strid med kommuneplanens bestemmelser for dele af området, blandt andet kystforlandet og indsigterne til eksisterende skovbryn.

Det er korrekt, at mindre dele af skovrejsningsområdet mod syd ligger indenfor kystforlandet, hvor kommuneplanens mål er "Beskyt". Her kan der alene ske ændret arealanvendelse, som ikke nedtoner områdets landskabelige værdier. Derfor fremgår det også af miljørapporten, at skovrejsning vil ske i overensstemmelse med kommuneplanens målsætninger. Hvis Naturstyrelsen erhverver

jord til skovrejsning inden for dette område, vil det betyde, at områderne primært vil blive udlagt som lysåbne arealer.

Med hensyn til bevarelse af indsigterne til eksisterende skovbryn som i Storehaveskoven, der strækker sig nord og syd for Nyborgvej, så er det korrekt, at følgende fremgår af kommuneplanen: *Skovbrynenes markante fremtoning i landskabet skal respekteres og fastholdes. Ny beplantning må derfor ikke placeres i umiddelbar tilknytning til disse.* Hvis Naturstyrelsen erhverver jord til skovrejsning inden for dette område, vil det betyde, at områderne mellem eksisterende skovbryn og nye skovbryn vil blive udlagt som lysåbne arealer.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.3 Skovbyggelinjen (Naturbeskyttelseslovens § 17)

Høringssvar nr. 1b, 4, 9, 11, 12, 16, 17, 18 og 19.

En række høringssvar vedrører skovbyggelinjen og bekymringen for de begrænsninger skovbyggelinjen medfører ved ønske om byggeri på ejendomme, som kommer til at ligge inden for skovbyggelinjen. I flere enslydende høringssvar beskrives skovbyggelinjen, som hørende under skovlovgivningen. Det er ikke korrekt. Skovbyggelinjen hører under naturbeskyttelseslovens regler om beskyttelseslinjer.

Det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 17, at der omkring offentlig skov er en skovbyggelinje på 300 meter. Det betyder, at der ikke må placeres bebyggelse, campingvogne og lignende inden for en afstand af 300 meter fra skoven. Formålet med skovbyggelinjen er at sikre det frie udsyn til skoven og skovbrynet og at bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for dyr og planter. Der er en række undtagelser fra forbuddet, bl.a. byggeri der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom, og som opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Input fra SK vedr. landbrug med industrikarakter.

Skovrejsningen vil således betyde, at der umiddelbart kommer en skovbyggelinje på 300 meter fra skovens kant. Det fremgår derfor af samarbejdsaftalens § 11, at partnerne er enige om, at Svendborg Kommune søger Miljøstyrelsen om en indskrænkning af skovbyggelinjen omkring skoven fra 300 meter til 40 meter. Reduktionen af skovbyggelinjen betyder, at færre ejendomme bliver omfattet af skovbyggelinjen.

Ejendomme, som kommer til at ligge inden for den reducerede skovbyggelinje, vil kunne søge kommunen om dispensation fra skovbyggelinjen. Kommunen kan jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 dispensere fra forbuddet mod placering af

bygninger, skure, campingvogne og master indenfor skovbyggelinjen. I kommunens vurdering vil det indgå, om den ønskede placering af bygninger eller andet vil være i strid med formålet med skovbyggelinjen. Kommunen vil blandt andet vurdere, om det ansøgte rent faktisk vil påvirke udsynet til skoven eller værdien som levesteder. Hvis det ikke er tilfældet kan der gives dispensation. Som beskrevet tidligere kræver nødvendigt landbrugsbyggeri ikke dispensation fra skovbyggelinjen.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.4 Skovens placering

Høringssvar nr. 3 og 12.

To høringssvar anfører, at det vil være bedre at placere skovrejsning på de dårligste jorder, så de bedste jorder kan anvendes til fødevareproduktion. Folketinget har besluttet, at skovarealet i Danmark skal fordobles. Desuden er det politisk besluttet, at de statslige skove skal etableres bynært og hvor der er grundvandsbeskyttelsesinteresser. Derfor vil det ikke kunne undgås, at en del af skovrejsningen bliver placeret på landbrugsjorder, som er velegnet til landbrugsproduktion.

Det indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.5 Udsigt

Høringssvar nr. 1b, 17, 18 og 19.

Ét høringssvar anfører at skovrejsning vil hindre indsigten til Skårup Kirke. Hvis der, efter indgåelse af samarbejdsaftalen, erhverves jord til skovrejsning gennemføres en konkret planlægningsproces, som indledes med en forundersøgelse, hvor det bl.a. afklares, om der er værdifulde udsigter fra området, som f.eks. ud fra et hensyn til kulturmiljø eller landskab ønskes bibeholdt. Det sker ved at etablere lysåbne arealer i udsigtskilen.

Der holdes en række borgermøder i forbindelse med udarbejdelse af planen for den konkrete etablering af skoven, hvor der vil være dialog med borgerne om planen herunder placeringen af lysåbne arealer/udsigtskiler.

Tre høringssvar anfører at det af kommuneplanen fremgår, at udsigterne over kystforlandet til de omkringliggende farvande og modstående kyster bør friholdes for ny skov og anden beplantning.

Ved statslig skovrejsning etableres der erfaringsmæssigt skovbevoksning på 2/3 af arealet og lysåbne arealer på 1/3 af arealerne. Skoven får således karakter af et

blandet skov- og naturområde. Derved adskiller den bynære skovrejsning sig fra mange private skove, hvor andelen med skovbevoksning ofte er væsentlig højere. Den 1/3 af skoven, som bliver lysåbne arealer placeres bl.a. i tilknytning til værdifulde udsigter, f. eks. udsigter som nævnt i høringssvaret. Planlægningen af skovrejsning sker i samarbejde med Svendborg Kommune, så det sikres at planen ligger inden for kommuneplanens rammer. Se også afsnit 4.2.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.6 Planteafstand og skygge fra skoven

Høringssvar nr. 7, 10, 12 og 13.

Fire høringssvar anfører at skovrejsningen trods retningslinjernes planteafstande til boliger vil give skygge og at der er behov for øget afstand mellem skovens kant og boliger.

Miljørapportens afsnit 6.2.3 omhandler skyggeforhold i forbindelse med skovrejsning. Afsnittet beskriver Naturstyrelsens retningslinjer for planteafstande til beboelser og haver, som varierer fra 15- 30 meter, og hvordan der i skovens kant etableres skovbryn i 10-20 meters bredde primært med buske. Disse tiltag medvirke til at afbøde skyggeeffekten i forhold til naboer.

Hvis der efter indgåelse af samarbejdsaftalen erhverves jord til skovrejsning gennemføres en konkret planlægningsproces. I den forbindelse bliver der gennemført en forundersøgelse, hvor det bl.a. afklares, hvordan naboejendomme til skoven er beliggende i forhold til den kommende skov. I forslaget til plan for skoven vil der, alt afhængig af de konkrete forhold, kunne etableres yderligere afstand mellem skoven og beboelser end retningslinjerne foreskriver.

Der holdes en række borgermøder i forbindelse med udarbejdelse af planen for den konkrete etablering af skoven, hvor der vil være dialog med borgerne om planen. Det endelige forslag til plan sendes i offentlig høring og efterfølgende gennemføres en VVM-screening af planen i henhold til miljøvurderingslovens afsnit 3, hvor der bl.a. vil blive foretaget en miljøvurdering i forhold til skygge.

Ved statslig skovrejsning etableres der erfaringsmæssigt skovbevoksning på 2/3 af arealet og lysåbne arealer på 1/3 af arealerne. Skoven får således karakter af et blandet skov- og naturområde. Derved adskiller den bynære skovrejsning sig fra mange private skove, hvor andelen med skovbevoksning ofte er væsentlig højere. Den 1/3 af skoven, som bliver lysåbne arealer placeres bl.a. i tilknytning til landsbyer/byer og beboelser, som det fremgår af eksemplet i miljørapportens figur 6.3.5.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.7 Skovens optag af CO₂ sammenlignet med en økologisk kornmark

Høringssvar nr. 3.

Det anføres i et høringssvar, at en økologisk dyrket kornmark optager lige så meget CO₂ som en skov. Det er korrekt, at en kornmark optager store mængder CO₂ fra atmosfæren. Det gælder i øvrigt for alle vegetationsdækkede arealer, uanset om arealet anvendes til landbrug eller naturformål.

Når skovrejsning fremhæves som et interessant virkemiddel i bestræbelserne på at imødegå klimaforandringer, skyldes det ikke skovens evne til at optage CO₂ i træernes vedmasse og jorden. Det skyldes i stedet evnen til at binde CO₂ i træernes vedmasse i takt med, at bevoksningen udvikler sig fra den spæde start, når træerne plantes, til den fuldt udviklede skov, der indfinder sig i løbet af cirka 100 år. I forbindelse med skovrejsning starter man således den gradvise opbygning af et kulstoflager, baseret på kulstof fra atmosfæren. Efter ca. 100 år er lagerbeholdningen fuld, og herefter vil der være ligevægt mellem skovens afgivelse af CO₂ i form af dødt ved som nedbrydes og derved frigiver CO₂ og fortsatte binding af CO₂ ved træernes vækst ved optagelse CO₂ fra atmosfæren.

Dertil kommer, at skovrejsning på længere sigt også medfører opbygning af et kulstoflager uden for skoven i form af langlivede produkter, f.eks. træ til byggeri (spær, gulve m.v.) der samtidig bidrager til fortrængning af energitunge materialer f.eks. beton og stål.

Skovrejsning kan derfor udgøre et bidrag til at nå den nationale målsætning om klimaneutralitet i 2050, hvilket er baggrunden for at netop dette virkemiddel er nævnt i Klimarådets rapport "Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion". Klimaneutralitet i 2050 fordrer, at vi ikke blot udfaser anvendelsen af fossile brændsler (kul, olie og gas). Vi skal også finde veje til at "trække" CO₂ ud af atmosfæren. Det egenskab har skovrejsning.

Forskere fra Københavns Universitet har udarbejdet rapporten "Kulstofbinding ved skovrejsning 2020". Det fremgår af rapporten, at "ny skovrejsning, som den er gennemført siden 1990, vil have en gennemsnitlig kulstofbinding på 12 t CO₂ eq/ha/år".

I forbindelse med skovens drift vil en stor del af det høstede træ gå direkte fra skoven til forskellige former for energiproduktion. I henhold til rapporten fra Københavns Universitet anslås det, at ca. 60 % af hugsten i de danske skove går direkte til energitræ (typisk flis) og brænde. Såfremt denne hugst bruges til at substituere fossile brændsler, vil det være en klimagevinst. Men når det i rapporten fra Københavns Universitet anføres, at skovrejsning har en gennemsnitlig kulstofbinding på 12 t CO₂ eq/ha/år, er det meget vigtigt at være opmærksom på, at kulstofpuljen i den del af biomassen, der benyttes som brændsel, ikke er medregnet. Det giver derfor ikke mening at sammenholde den kulstofbinding, der finder sted i forbindelse med skovrejsning (12 t CO₂ eq/ha/år),

med CO₂ optaget i en kornmark. I stedet skal man se på, hvor meget CO₂ en økologisk dyrket kornmark binder.

Der sker ingen kulstofbinding over jordoverfladen på en økologisk dyrket kornmark. Anderledes forholder det sig under jordoverfladen. Kulstofpuljen i jorden er nemlig ikke konstant. Mindskes kulstofpuljen i forbindelse med dyrkning af jorden medfører det udslip af CO₂ til atmosfæren. Øges kulstofpuljen vil der derimod blive "trukket" CO₂ ud af atmosfæren. Økologisk drift har et potentiale i forhold til kulstofbinding i jordbunden. Hvor stort dette potentiale er, er vanskeligt at estimere. Effekten afhænger af brug af virkemidler såsom reduceret jordbearbejdning, ændret sædskifte, øget brug af efterafgrøder, brug af grøngødning, efterladelse af afgrøderester på jordoverfladen samt afgræsning som en del af sædskiftet m.v.

Afslutningsvis bør det nævnes, at en kornmark også kan levere et bidrag i forbindelse med den grønne omstilling i form af biomasse, der kan benyttes til at substituere fossile brændsler på lige fod med de ca. 60 % af hugsten i de danske skove, der går direkte til energitræ (typisk flis) og brænde. Effekten vil dog på sigt blive mindre og mindre i takt med, at en større del af energien, der substitueres, vil være grøn.

Hvorvidt den statslige skovrejsning skal bidrage med træ til energiformål i fremtiden vil være en politisk beslutning.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.8 Friluftsliv

Høringssvar nr. 3, 5 og 7.

Et høringssvar giver udtryk for at der mangler en undersøgelse som viser, at der er behov for flere rekreative skovområder. Ved borgermøder i forbindelse med kommuneplanrevisioner får kommunen mange ønsker om flere rekreative muligheder. Helt konkret oplever kommunen i dag et stort og mangesidigt rekreativt brug af de kommunale skove især Gl. Hestehave, Hallind Skov og Stevneskoven, hvor den rekreative brug efterhånden overstiger skovenes bæreevne.

To borgere er bekymret for at skovrejsningen vil øge mængden af trafik og friluftsturisme i form af bl.a. ryttere og mountainbikere i området, hvilket vil kunne belaste de små veje i området. Desuden vil det kunne øge støj og forurening.

Et høringssvar er desuden uenig i, at der kun er positive konsekvenser af friluftsliv. Når Naturstyrelsen planlægger skoven tages der udgangspunkt i at borgere, som bor uden for området og skal ud i skoven, ledes ind i skoven via parkeringspladser og skovveje, på en måde så de skaber mindst muligt trafik på

vejene i området. Ved placering af stisystemer tages der hensyn naboejendomme.

For beboere, som bor i området og som ikke har interesse i at benytte den nye skov rekreativt vurderes, at skovrejsningen vil kunne opleves negativt. På baggrund af høringssvaret foretages følgende tilføjelse til teksten i miljørapportens afsnit 6.3.1 Friluftsliv:

Afsnittet *Indikatoren adgang til skov og natur og mulighed for friluftsliv* tilføjes:

For borgere, som bor i projektområdet, og som ikke har interesse i at benytte skoven rekreativt, vil skovrejsningen kunne opleves negativ f.eks. i form af øget færdsel i området og nær deres boliger.

Afsnittet *Vurderingskriterie påvirkning af sundhed og rekreative interesser* tilføjes:

For borgere, som bor i projektområdet kan påvirkningen af rekreative interesser både være positiv og negativ. For de borgere i området, som ikke har interesse i at benytte skoven rekreativt vil skovrejsningen kunne opleves negativ f.eks. i form af øget færdsel i området og nær deres boliger. Denne indvirkning søges afbødet gennem en planlægning, så borgere, som bor uden for området og skal ud i skoven, tidligt ledes ind i skoven via parkeringspladser og skovveje, så de skaber mindst muligt trafik på vejene i området. Ved placering af stisystemerne i skoven tages der hensyn til naboejendomme.

Miljørapportens afsnit 2. Ikke teknisk resumé ajourføres i overensstemmelse med ændringen.

Som det fremgår ovenfor giver et af de indkomne høringssvar anledning til ændringer af miljørapporten. De indkomne høringssvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen.

4.9 Økonomi, jordpris og ejendomsværdi

Høringssvar nr. 2.

For lav jordpris

I et høringssvar fremføres det, at de anførte erstatninger pr. ha ikke er nok.

Det kan oplyses, at der i samarbejdsaftalen er opstillet et budget, hvor der er angivet et samlet pris for erhvervelse af jord på 94,5 mio. kr. svarende til en gennemsnitlig pris på 175.000 kr. pr. ha.

Der er tale om en gennemsnitspris, idet prisen på den enkelte mark vil afhænge af bl.a. bonitet, størrelse/arrondering og adgangsforhold. Da jordpriser er konjunkturfølsomme, vil der kunne forekomme prissvingninger over tid.

Der er tale om et budget. Ved de enkelte handler vil der bliver taget udgangspunkt i en konkret vurdering, af hvad markedsprisen er for det enkelte areal på det givne tidspunkt.

Det er frivilligt om en lodsejer vil sælge jord til projektet direkte eller i forbindelse med en jordfordeling. Hvis der ikke kan opnås enighed om prisen ved jordfordelingen eller ved direkte handler, hvor prisen skal godkendes af Vurderingsstyrelsen, kan der ikke gennemføres et køb af jord til skovrejsningen.

Høringssvar nr. 4.

Værdiforringelse som følge af ny skovbyggelinje

I et af høringssvarene anføres det, at der vil ske en værdiforringelse af ejendommen som følge af ny skovbyggelinje. Der er redegjort for udbredelsen af skovbyggelinjer og dispensationsmuligheder i afsnit 5.3/4.3.

Høringssvar nr. 7, 9, 10, 15, 16, 17, 19 og 20.

Forringet ejendomsværdi

I mange af høringssvarene fremføres det, at skovrejsningen kan føre til nedsat ejendomsværdi som følge af skyggevirksomhed/manglende lys. I høringssvar nr. 9 begrundes det desuden med, at "det kun er en lille og begrænset mængde folk, der ønsker at bo i en skov".

Vurderingen af, hvorvidt skovrejsningen vil føre til en nedsat ejendomsværdi, skal ses ud fra kredsen af mulige købere, som kan have andre ønsker til beliggenhed, end de nuværende ejere.

Der foreligger enkelte undersøgelser af, hvad bynær skovrejsning betyder for husenes ejendomsværdi. Aske Skovmand Bosselmann og Anders Busse Nielsen referer således i hæftet "Bynær Skovrejsning – en grøn fordel og en god forretning" (marts 2008) til undersøgelser gennemført af Skov & Landskab i 2002 (Signe Anthon & Bo Jellesmark Thorsen, Værdisætning af statslig skovrejsning. En husprisanalyse. Arbejdsrapport nr. 35-2002. Skov og Landskab).

I førstnævnte hæfte konkluderes, at skovrejsning giver mulighed for rekreation og naturoplevelser, og at det kommer til udtryk i betydelige stigninger i huspriser. For 2 konkrete skovrejsningsprojekter angives husstigninger på hhv. op til 10% og 25%. Jo større afstand til skoven, jo mindre er stigningen. Undersøgelsen dækker huse med ned til ca. 75 m's afstand til ny skov.

Undersøgelsens resultater kan ikke direkte overføres til de huse/ejendomme, som ligger inden for eller direkte op til de 2 områder. Det vil især afhænge af, hvor tæt den nye skov vil blive plantet på ejendomsskel og boliger og udnyttelsen af den enkelte lodsejeres bolig/ejendom. I nogle tilfælde har lodsejeren etableret en skyggegivende beplantning på ejendommen, i andre tilfælde ligger ejendommen mere åbent i landskabet.

Det fremgår af Naturstyrelsens retningslinjer (se afsnit om *Miljøfaktoren menneskers sundhed*, side 11), at når skoven ligger vest eller syd for ejendommens bolig og have holdes en planteafstand på 30 meter fra skel, og når skoven ligger nord eller øst for bolig og have holdes en planteafstand på 15 meter til skel. Hertil kommer, at der i skovens yderkant plantes skovbryn på 10 – 20 meters bredde, som primært består af buske og i mindre omfang træer. Det betyder, at afstanden mellem skoven (som med tiden bliver til højstammet skov) og naboens skel tilsammen vil have en afstand på 25 – 50 meter.

Når der er købt jord til skovrejsning vil der ske en konkret planlægning for udformningen af skoven. Der vil som led i ovennævnte planlægning blive afholdt offentlige møder/workshops, herunder møder med naboer til de nye skovarealer. I den forbindelse besluttet om skovkanten skal trækkes yderligere væk fra boliger end ovennævnte retningslinjer foreskriver. Den beslutning vil ske ud fra en samlet afvejning af interesser, hvor også hensyn til de enkelte huse/ejendomme vil indgå.

De indkomne høringsvar giver ikke anledning til ændringer af samarbejdsaftalen eller miljørapporten.

4.10 Information, høring og politisk proces

Høringsvar nr. 2, 4, 9, 13, 15, 16, 17, 18 og 19.

Høringsvarene kritiserer processen for at være udemokratisk, at der har været for lidt borgerinddragelse og for sent. Desuden kritiseres det, at høringsperioden er forløbet henover sommerperioden, og at den burde have været længere blandt andet pga. COVID19.

Inden offentlighedens inddragelse i planerne om skovrejsningsprojektet drøftede de tre partnere mulighederne for at realisere et projekt. Det var partnernes vurdering, at det mest hensigtsmæssige var først at involvere lodsejere og borgere, når der var vished for, hvor et projekt kunne realiseres. Et realiserbart projekt kræver mange hensyn til blandt andet økonomi, kommuneplan, natur og miljø, herunder grundvandssikring.

Så snart alle disse hensyn var udredt, blev lodsejere, som de første inviteret til et informationsmøde i januar 2020, hvor de blev informeret om indholdet i udkastet til en samarbejdsaftale mellem de tre partnere, den videre proces for projektet, mulighed for salg eller bytte af jord, samt Naturstyrelsens anlæg og drift af skove. Der var mulighed for at stille spørgsmål.

Herefter var der planlagt et borgermøde for alle den 11. marts 2020. Det møde måtte aflyses på grund af COVID19. Mødet blev i stedet holdt den 29. juni 2020 som både fysisk møde og webmøde. Her blev der ligeledes informeret om udkastet til en samarbejdsaftalen, miljøvurderingen af denne samt

Naturstyrelsens planlægning og udformning af skove. Der var efterfølgende spørgsmål og debat.

I løbet af foråret og sommeren har der været dialog med en række lodsejere, som ejer landbrugsjord i projektområdet. Enten i form af møder hos lodsejeren eller via telefon med drøftelse af mulighederne for salg af jord til projektet og deltagelse i en multifunktionel jordfordeling.

I løbet af første halvår har der på to møder i Svendborg Kommunes grønne råd været information og drøftelse af skovrejsningsprojektet.

I foråret har der været information og drøftelse af skovrejsningsprojektet på møde i Naturstyrelsen Fyns Brugerråd.

Den 29. juni blev der afholdt borgermøde for alle med interesse i skovrejsningen. Lodsejere i projektområdet, Svendborg kommunes grønne råd og en række lokale foreninger fik tilsendt invitation til mødet. Mødet blev desuden annonceret i Ugeavisen Svendborg og på Facebook.

Ifølge §32 stk. 1 nr. 3 i bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) skal høring af offentligheden foretages for et udkast til planen eller programmet (i dette tilfælde samarbejdsaftalen) og den medfølgende miljørapport. Ifølge § 32 stk. 2 fastsætter myndigheden en passende frist for høringen. Af § 32, stk. 3 fremgår, at hvis der i den relevante sektorlovgivning er fastsat andre regler om høringer og offentliggørelse m.v. er det sektorlovgivningens regler, der anvendes i stedet for reglerne i miljøvurderingsloven.

Naturstyrelsens erhvervelse af jord til skovrejsning har hjemmel i Naturbeskyttelseslovens § 55, stk.1, nr. 1. Ifølge Naturbeskyttelseslovens § 60 b skal den berørte offentlighed i forbindelse med sager af større betydning efter § 55, stk. 1 informeres og inddrages i beslutningsprocessen.

Der er fastsat nærmere regler for offentlighedens inddragelse i Bekendtgørelse om offentlighedens inddragelse ved store naturforvaltningsprojekter. Det fremgår af § 3, at myndigheden inden der træffes beslutning om gennemførelse af et projekt skal bekendtgøre planerne og indkalde til et offentligt møde om sagen. Det fremgår ligeledes at høringsfristen skal være mindst 8 uger til fremsættelse af indsigelser mod planerne om projektet.

Den gældende lovgivning er overholdt i forhold til offentlighedens inddragelse i projektet. I lyset af, at der mere end 4 måneder forud for høring af planen (samarbejdsaftalen) blev holdt et offentligt møde for lodsejere i projektområdet med information om planerne for projektet, ligesom interesseorganisationerne er blevet informeret i foråret, vurderes der ikke behov for forlængelse af høringsperioden.

4.11 Miljøvurdering af samarbejdsaftalen

Høringssvar nr. 1b, 16, 17, 18 og 19.

En række enslydende høringssvar giver udtryk for, at der skal laves en VVM-screening inden samarbejdsaftalen indgås i henhold til miljøvurderingsloven.

En VVM-screening er en vurdering, der gennemføres for at undersøge om en plan skal omfattes af en egentlig miljøvurdering. I dette tilfælde har Miljø- og Fødevareministeriets Departement vurderet, at Naturstyrelsens samarbejdsaftaler om skovrejsning er direkte omfattet af en miljøvurdering jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1. Der skal derfor ikke gennemføres en indledende VVM-screening for at se om der er grundlag for at gennemføre en miljøvurdering. Nærværende miljøvurdering er gennemført i overensstemmelse med Departementets anvisninger.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændring i miljørapporten og samarbejdsaftalen.

4.12 Fejl i materialet/screening af potentielt skovrejsningsprojekt

Høringssvar nr. 1b, 16, 17, 18 og 19.

Det fremgår af en række enslydende høringssvar, at der på Naturstyrelsens hjemmeside står, at der har været afholdt møde den 11. marts. Mødet blev imidlertid aflyst.

På Naturstyrelsens hjemmeside for projektet, står der under **Projektbeskrivelsen**: ”Den 11. marts holdes borgermøde hvor alle interesserede kan høre mere om projektet.”

Det er en fejl, at det ikke er blevet rettet i forbindelse med aflysning af mødet. Naturstyrelsen sletter sætningen. Borgermødet blev, som det fremgår øverst på hjemmesiden og annoncen, som der linkes til, afholdt den 29. juni.

Det fremgår af en række enslydende høringssvar, at der på side 22 i rapporten Screening af potentielt Skovrejsningsprojekt i Svendborg Kommune ved en fejl står at Rubjerg Skov er kommunalt. Det er kun dele af skoven. Naturstyrelsen retter fejlen og lægger en rettet version hjemmesiden.

På side 42 i rapporten Screening af potentielt Skovrejsningsprojekt i Svendborg henvises til FN's Verdensmål 17 Partnerskab for handling. Her fremgår at skovrejsningen gennemføres i et samarbejde mellem stat, kommune, vandforsynings selskab og lodsejere. En række enslydende høringssvar påpeger, at der hidtil ikke har været samarbejde med lodsejere. Dette er ikke korrekt. I løbet af foråret og sommeren har der været dialog med en række lodsejere, som ejer landbrugsjord i projektområdet. Enten i form af møder hos lodsejeren eller via telefon med drøftelse af mulighederne for salg af jord til projektet og deltagelse i en multifunktionel jordfordeling. Samarbejde med lodsejere, som ejer

landbrugsjord i området, om salg af jord til projektet, er afgørende for om projektet kan gennemføres. Herudover har der været holdt lodsejermøde for alle lodsejere i projektområdet den 30. januar og borgermøder for alle interesserede borgere inklusiv lodsejere den 29. juni. Lodsejerne har fået tilsendt invitation til møderne.

I høringssvarene bemærkes, at regeringen fremover ønsker at udfase flis som energikilde. Denne bemærkning tages til efterretning. Hvis der i forbindelse med den multifunktionelle jordfordeling erhverves jord til projektet, vil der gå 20-25 år inden den første gennemhugst, hvor træet fra hugsten vil kunne anvendes til energiformål eller andre formål. Naturstyrelses forvaltning af statsskovene udføres i overensstemmelse med den siddende regerings beslutninger på det tidspunkt, hvor aktiviteterne udføres.

I et høringssvar bemærkes at skoven skal være urørt skov. Det er ikke korrekt. Naturstyrelsens skovrejsningsskove forvaltes med naturnær skovdrift. Screeningsrapportens afsnit 2.1 omhandler kommunens generelle visioner for naturområderne i kommunen.

Høringssvarene gør opmærksom på, at der i screeningsrapporten og samarbejdsaftalen flere steder står, at landbrugsjorden dyrkes konventionelt, hvilket ikke er korrekt, da en stor del af landbrugsjorden dyrkes økologisk og andre jorder drives uden pløjning. På baggrund er høringssvaret er der lavet en gennemgang af Landbrugsstyrelsens Geodata med oplysninger om tilskud til økologisk drift. På den baggrund skønnes at ca. 96 ha inden for projektområderne er dyrket økologisk (tal fra 2019). Det er ikke umiddelbart muligt at opgøre omfanget af areal, hvor der ikke pløjes.

De indkomne høringssvar giver anledning til sletning af mødedatoen for det planlagte møde i marts på hjemmesiden og rettelse af oplysningen om ejerforhold i screeningsrapporten. Høringssvarene giver ikke anledning til ændring i miljørapporten og samarbejdsaftalen.

4.13 Kulturmiljø

Høringssvar nr. 12.

Ét høringssvar oplyser, at gårderne beliggende for syd Skårup er ejendomme, som er etableret i forbindelse med stavnsbåndets ophævelse og derfor har kulturhistorisk værdi, som det vil være synd at bortviske. Skårupørevej 32, som ligger syd for den sydligste projektgrænse, er fredet som udflyttergård.

I kommuneplanen er det åbne land inden for projektgrænsen ikke udpeget som bevaringsværdigt kulturmiljø. Når/hvis der erhverves jord til skovrejsning vil de historiske skel, som består af eksisterende sten- og jorddiger blive opretholdt. Mange sten- og jorddiger er beskyttet af museumslovens § 29a. Hvis der også findes ikke beskyttede sten- og jorddiger vil disse bliver forvaltet på tilsvarende

måde som beskyttede jorddiger i overensstemmelse med Naturstyrelsens retningslinjer for kulturmiljø.

Når/hvis Naturstyrelsen erhverver jord til skovrejsning vil det lokale museum blive anmodet om en udtalelse i henhold til museumsloven og i den forbindelse anmodes museet også om at oplyse, om der er interessante kulturmiljøinteresser i tilknytning til arealerne, jf. afsnit 6.9 i miljørapporten bilag 2.

Høringssvaret giver ikke anledning til ændring i miljørapporten og samarbejdsaftalen.

5. Valg af skovrejsning/projektområdet

Naturstyrelsen blev primo 2019 kontaktet af Svendborg Vand A/S med opfordring til et samarbejde om bynær, statslig skovrejsning ved Svendborg i samarbejde med Svendborg Kommune.

Samarbejdet er geografisk lokaliseret til det område i kommunen, hvor Svendborg Vand A/S har størst interesse i en grundvandsbeskyttelse. Interessen er baseret på, at der er indvindes meget vand i området, grundvandsforekomsterne er meget store, samt sårbare overfor forurening og der er allerede investeret betydeligt i vandindvindingsanlæg i området. Derfor ønskes en bedre og permanent beskyttelse af grundvandsressourcen.

For Naturstyrelsens vedkommende er projektet lokaliseret i forhold til kommunens største by, hvor det er mest relevant med et statsligt, bynært skovrejsningsprojekt.

For Svendborg kommunes vedkommende er projektet lokaliseret i positivt skovrejsningsområde, i sårbart og forureningstruet grundvandsområde, bynært – både i forhold til Svendborg og Skårup - og i sammenhæng med eksisterende skove med lang kontinuitet, som giver gode spredningsmuligheder til udvikling af artsrig skov.

På baggrund af samarbejdsaftalens formål, parternes interesser, jf. ovenfor, kombineret med at Svendborg Kommunes og Svendborg Vand A/S' geografiske virkeområde er Svendborg Kommune, vurderes der ikke at være rimelige alternativer, hvor alle parternes prioriterede interesser kan tilgodeses i tilstrækkeligt omfang til, at alle ønsker at deltage i et samarbejde. Derfor er der ikke gennemført en vurdering af alternativer.

6. Sammenfatning

6.1 Miljørapport og samarbejdsaftalen

Det fremgår af afsnit 3, at der er gennemført en miljøvurdering af samarbejdsaftalen i forhold til 9 miljøfaktorer. Miljøvurderingen af de enkelte miljøfaktorerers indvirkning på miljøet fremgår af skemaet i afsnit 3.

Miljøvurdering af de 9 miljøfaktorer viser, at skovrejsningsprojektet vil have en positiv indvirkning på 7 miljøfaktorer, mens skovrejsningen kan have en negativ påvirkning på de sidste 2 miljøfaktorer, som er menneskers sundhed og materielle goder.

For miljøfaktoren menneskers sundhed vurderes i miljørapportens afsnit 6.3.2, at skovrejsningen vil kunne have en negativ skyggepåvirkning de steder, hvor naboejendommens beboelser og haver med tiden kan blive påvirket af skygge fra skoven.

Da det på nuværende tidspunkt er uvist, i hvor stort omfang samarbejdsaftalen fører til skovrejsning i samarbejdsaftalens 20 årige periode, er det ikke muligt nøjagtigt at forudsige omfanget af boliger, som vil blive negativt påvirkede

Naturstyrelsens generelle retningslinjer suppleret med evt. yderligere afstand mellem hus/have og skovkant ud fra konkrete vurderinger vurderes, at være tilstrækkelige til at reducere/afbøde negativ skyggeeffekt. I forbindelse med borgerinddragelsen med dialog om den konkrete plan har borgerne og naboer mulighed for at komme med ideer og forslag til planen, som vil indgå i den samlede afvejning af planen.

For miljøfaktoren materielle goder vurderes i miljørapportens afsnit 6.7, at skovrejsning både kan have en positiv og negativ påvirkning af landbrugsbedrifter afhængig af den enkelte landbrugsbedrifts erhvervsmæssige interesser.

Salg af jord til skovrejsningen er baseret på frivillighed. Salg af jord kan enten ske gennem direkte skødehandler eller gennem en jordfordeling. Begge typer af handler kan anvendes i hele den 20-årige projektperiode efter behov.

Lodsejeres mulighed for at deltage i jordfordeling har en afbødende virkning og kan være positiv for den enkelte lodsejer, hvis en jordfordeling resulterer i en forbedret arrondering, eller at der erhverves mere jord, end der afgives.

Af ovennævnte grunde giver miljøvurderingen ikke anledningen til at justere i forslaget til samarbejdsaftalen for de ovennævnte faktorer, som kan være negative.

6.2 Høringssvar og samarbejdsaftalen

Der er modtaget 21 høringssvar. Heraf er 1 høringssvar fra berørte myndigheder og 20 fra borgere. Ét af høringssvarene er underskrevet af 19 borgere i og uden for projektområdet.

Høringssvarene fremgår i deres fulde udstrækning af bilag 3. I bilag 2 er en hvidbog over høringssvarene, hvor hvert enkelt høringssvar er gennemgået og kommenteret, og det er vurderet om de giver anledning til ændringer i samarbejdsaftalen og miljørapporten.

I afsnit 5 er høringssvarene kommenteret i sammenfattende afsnit/emner.

De indkomne høringssvar til afsnit 4.12 Fejl i materialet giver anledning til sletning af mødedatoen for det planlagte møde i marts på hjemmesiden og rettelse af oplysningen om ejerforhold i screeningsrapporten.

På baggrund af ét høringssvar til afsnit 5.8 om Friluftsliv tilføjes Miljørapportens afsnit 5.3.1 et afsnit om, at borger i projektområde, som ikke har interesse i at benytte skovrejsningen rekreativt, kan opleve en negativ indvirkning af skovrejsningen.

Ovennævnte justeringer giver ikke anledning til ændringer i forslag til samarbejdsaftalen.

7. Opfølgning på samarbejdsaftalen

Samarbejdsaftalen skaber en økonomisk ramme for skovrejsning i aftalens to projektområder. Gennemførelse af skovrejsning forudsætter, at der er lodsejere, som vil sælge jord til projektet. Derfor er det på nuværende tidspunkt uvist, i hvor stort omfang samarbejdsaftalen fører til skovrejsningen i samarbejdsaftalens 20 årige periode.

Når/hvis der købes jord til skovrejsningen, vil der blive udarbejdet en konkret plan for etablering af skovrejsningen. Den konkrete plan vil blive baseret på en grundig forundersøgelse af arealet, som er købt til skovrejsning, og en borgerinddragelse med dialog med borgerne, hvor de kan bidrage med ønsker, ideer og bemærkninger til planen. Dette medvirker til at sikre at der ud fra en samlet afvejning ikke sker uønskede påvirkninger.

De konkrete planer for de enkelte projekttaper vil blive VVM-screenet i henhold til miljøvurderingslovens afsnit III. Her vil der blive foretaget en screening af de konkrete planer i forhold til virkninger på miljøet.

Flere af de påvirkninger, som skovrejsningen vil medføre, overvåges i eksisterende overvågningsprogrammer. Således overvåges udledning af næringsstoffer til vandmiljøet i forbindelse med statens natur- og vandmiljøovervågning (NOVANA). Som en del af denne overvågning har staten etableret et såkaldt grundvandsmoniteringsområde (GRUMO) med i alt 20 prøvetagningssteder inden for indvindingsoplandet til Skovmølleværket. Endvidere overvåger Svendborg Vand A/S vandkvaliteten i indvindingsboringerne tilknyttet Skovmølleværket.

På baggrund af ovennævnte forhold vurderes der ikke behov for særskilt overvågning af skovrejsningens indvirkning på miljøet.

8. Bilagsoversigt

Bilag 1: Samarbejdsaftalen (selvstændigt bilag)

Bilag 2: Miljørapport (selvstændigt bilag)